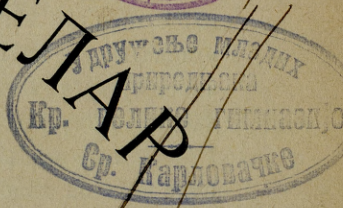

Изрази месечно једанпут.

У Ср. Карловцима, 1. јануара године 1907.

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ

Његова Светост Патријарах српски
Георгије Бранковић

УРЕДНИК

Јован Живановић

Бр. 1.

Чланови оснивачи „Српске пчеларске задруге у Руми“ плаћају једанпут за увек 50 круна, а редовни чланови I. реда 6 круна годишње; добивају једни и други лист бесплатно, а чланарину нека шаљу: „Управи српске пчеларске задруге у Руми“. Који нису чланови задруге а желе имати лист плаћају 6 Круна претплате.

Година
XI.

Реч две на почетку нове године.

Српска пчеларска задруга ступа ево у девету годину свога опстанка и рада. Није ми намера, да сада ређам у колико је она за то време развила се и на пчеларском пољу урадила. Овогодишња главна скупштина закључила је, да се 1908. године 13. (25.) августа приреди пчеларска изложба у Руми, па ће управа, која тада на челу задруге буде, оцртати целокупан десетогодишњи рад и стање њено, да се види на каквом она темељу стоји и има ли сигурне наде на њен опстанак и успешно деловање. Мени је намера, да овим редима упозорим наше пчеларе и чланове наше задруге на једну нашу ману, због које ће, ако је не поправимо, задруга, а с њоме и развитак пчеларства, споротићи напред.

Многи ме је већ као тајника задруге питао: како она бројно напредује, и зашто се пчеларство тако слабо код нас шири и поред свих од природе добрих увета, које ни из далека немају н. пр. у Австрији, где се ипак пчеларство далеко више подигло него код нас? На ово питање кратак је одговор: угледајмо се на Немце у Австрији! Свест за удруживање и тачност, јесу темељ, на ком је пчеларство у Австрији подигнуто да данас заузима важно место међу осталим гранама привреде.

Стање австријског пчеларског друштва доста ми је познато било још од изложбе у Бечу 1903. године, да сам се изненадио, кад сам се осведочио с каквим се средствима располаже за развијање пчеларства. Кад сам пак јеснас прочитао у 11. броју „Bienen Vater-a“ уводни чланак: „Unser Verein — 10.000 Mitglieder“ (наше друштво 10.000 чланова) и у њему истиче нада, да друштво не ће остати на десетхиљадитоме члану и на данашњем степену развитка, отишао сам на лице места, да од главних фактора тога друштва потанко дознам, шта и како раде, да тако напредују. Осведочио сам се о колосалној снази друштва, које има своју пчеларску школу, путнике учитеље, одржава летње курзове, скупштине и изложбе, има свој уред, који стално функционише, красан месечни лист, музеум, фонд за испомагање и т. д. Цео тај велики и моћни апарат развио се и одржава се главном чланарином, која тече најуредније, по својственој тачности немачкој. Уредно плаћање чланарине први је увет, да цео друштвени апарат непрекидно уредно ради. Други најглавнији увет, да се друштво колосално развија, јесте тај, што пчелар Немац држи, да није прави пчелар нити патриота, ако није у пчеларском друштву члан, а сматра за част, ако задобије новог пчелара, који је, разуме се, одмах и члан пчеларскога друштва. А како ми у том погледу стојимо? Не може бити горе. Ми имамо огроман број пчелара, који не схваћа своју дужност као Немац пчелар, па као да за њега и не постоји српска пчеларска задруга и њен орган „Српски Пчелар“. Ми имамо много пчелара, који каже: „ја могу пчеларити и без задруге и њена листа, па зашто да сам члан?“ Ми концем године имамо трећину чланова, који лист уредно примају, а на вишекратне опомене нити плаћају, нити на време отказују иступање из задруге, да је присиљена сама задруга брисати га и на своју и његову штету дуг присилним путем

убрати. Има још и других рђавих наших страна — мана, које сметају развитку друштва и пчеларства. Доста је и ово што наведох, па да се види како смо нехатни, како не схваћамо време у коме живимо. Кренимо се господо пчелари и чланови српске пчеларске задруге, уплатимо сваки своју чланарину, настојмо сваки, да у задругу ступе и они пчелари, који то досад урадили нису, па ћемо се боље користити пчеларством у пчеларској заједници и подићи ову грану привреде до оне важности, коју јој сама природа код нас пружа. У то име сретна нам нова година.

Марко Шаула.

Пчеларски календар.

Јануар (сјјечан).

Као што су инсекти хладнокрвне животиње, то су и поједине пчеле хладнокрвне. Али пчеле зими не падају у летаргију као други инсекти, него живе у заједници, у друштву и изводе и зими топлину. А материјал им је за гориво мед, Пчела сама за себе није ништа нити сама за себе може живјети. Она само може живјети у друштву, а како се оцијепи од друштва, она је пропала. Друштво је пчелиње организам, који изводи топлину усред зиме и по томе је друштво пчелиње топлокрвни организам. Пчелиње друштво не загријева вими своје кошнице, него све пчеле заједнички изводе топлину и загријевају само своје клупче. Ако зима попушта и бива топлије, и клупче се пчелиње растеже, пчеле се од клупчета одвајају и шире по саћу. Ако пак зима стегне, а пчеле се онда сабијају у клупче, и што је зима јача, то се пчеле све већма сабијају у клупче, да се боље одупру хладноћи изводећи у заједници топлину. Али друштво пчелиње изводећи заједнички топлину не загријева кошнице своје, него само себе. А да може ту топлину задржати за себе, чува саће и ћелице у саћу, које су напуњене ваздухом, који су пчеле загријале изводећи заједнички топлину. Саће припада организму пчелињу и без њега не може друштво пчелиње живјети ни развијати се. Саће је дакле главно да се топлина не разиде, а кошнице пчеле не могу загријати. Зато и није потребно кошнице утопљавати. Главно је, да друштво има младу матицу, да је јако, да је доста младих пчела ушло у зиму, да је доста меда, да је мед добар, да није медљика, да у кошницу доста ваздуха улази, да је дакле доста дугачко и широко лето, да може што више ваздуха улазити у

кошницу, па онда пчелару није бриге, не треба, да води бригу, како ће му пчеле презимити.

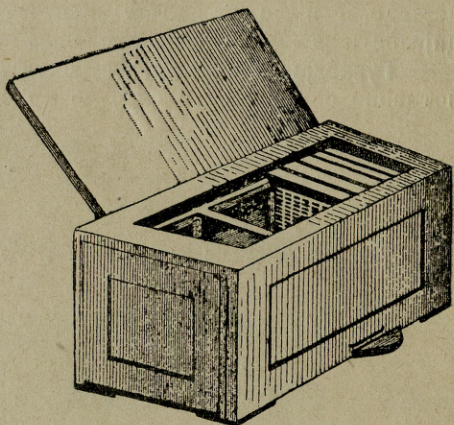
У овом мјесецу нема пчелар посла никаква осим да пази да му пчеле не узнемирују мишеви, сјенице, ковачи (птице). Зато треба да разанне по пчелињаку мишоловке, а мачке да не пушта унутра, јер свако узнемиривање кошта меда. Сувише пак једење меда изазива срдобољу.

Главна је да пчелар своје пчеле одржи у миру, да препријечи пут сваком узнемиривању. То је главно, а не треба да жели да му пчеле по који пут излете на чишћење. Ти су излети у ово доба пропаст за пчеле. Ако је пчелар узимио своје пчеле као што треба т. ј. ако имају добра меда или ако их је узимио на шећеру, онда не треба да тежи, да му пчеле излете на чишћење. Од доброга меда и шећера не остаје скоро ништа екскремената у гузном цријеву. Зато је главно и то је ремек-дјело пчеларево, да своје пчеле одржи у миру, да их ништа не узнемирује, дакле не смије се кошница ни отворати, а није му ни потребно, ако је своје пчеле узимио као што треба, ако им је дао доста меда, да им буде доста до априла мјесеца. Али при свем томе догађа се да није пчелар свакој кошници оставио доста меда, па је сада опазио прислушкујући како у некој кошници пчеле брује. То је знак да им је понестало меда. У том случају мора се кошница отворити и додати јој меда. Најбоље је кад се има у резерви оквира са саћем пуним меда, па јој један, два така оквира додати. Течна меда пак не смије се никако додати у ово доба, јер би изазвало матицу на ношење јаја, а пчеле на излет ради воде. Ако дакле пчелар нема меда у оквирима с поклопљеним саћем, онда ће чинити ово: Истуцаће добро четири киле шећера као брашно, па ће то замијесити са килом меда. То као тијесто тврдо замијешено метнуће он одозго између оквира и пчеле ће себе и своје легло, ако га већ има тијем тијестом хранити. Тако се може најбоље помоћи пчелар у невољи. Али је најбоље кад је пчелар у своје вријеме додао својим пчелама доста меда, а и најсигурније је кад се уради то онда, кад је требало урадити.

* * *

Ми смо напријед казали, да је главно саће за пчеле, да могу презимити и да оно припада организму пчелињем. Без саћа пчеле не могу ексистирати. Али је потребно за пчеле од непогоде, снијега, кише и т. д. и заклон. Заклони су пчели у природи шуља дрвета, дупље и рупе у земљи. Према тијем дуљама и рупама удесили смо ми своје кошнице исправне и положене. Положене су практичније, јер се њима брзо ради и

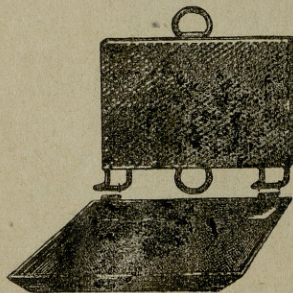
удесније су за пренашање по ономе „на осовини роди мед“ као што нам показује американка (види слику). Сад је вријеме да их прави сам пчелар или наручује. Сад треба припремити све, да се послје, кад дође ројидба, не кубури. Такође сад треба правити и вјештачко саће, да је све приправно, кад на прољеће дође вријеме, да се кошницама додаје, да га пчеле израде. За израђивање вјештачкога саћа најбоља је Ричејева преса (види слику).

Американка

У овом мјесецу пада и наш Божић. О Божићу осим божићних колача треба у кући свакога пчелара да има и медених колача. Ја ћу овдје споменути двије врсте медених колача како се праве у мојој кући.

Меденаци. Два се јајета цијела разбију у чинију, томе се дода двије кашике ситна шећера и четврт киле меда. То се добро варјачом измуги, па се онда на то метне мало цимета

и каранфића и пуна кафена кашика соде бикарбоне, које се све помијеша са онолико брашна, да све буде густо, да не цури по дасци, гдје ће се мијесити. Онда се мијеси и додаје једнако брашна, да буде тако тврдо као што треба да је тврдо кад се мијесе погачице. Онда се тијесто остави један сахат да стоји, па се послје тога оклагијом развије са малога прета дебљине. Онда се тијесто исијече калупом (модлом) за погачице и намаже свако парче озго бјеланцетом или бјеланцетом и жуманцетом и на то поспе шећером и истуцаним орасима. Напошљетку се та парчад поређају на лим помазан машћу и посут добро брашном два прста раздалеко једно од другога и онда се метне да пече.

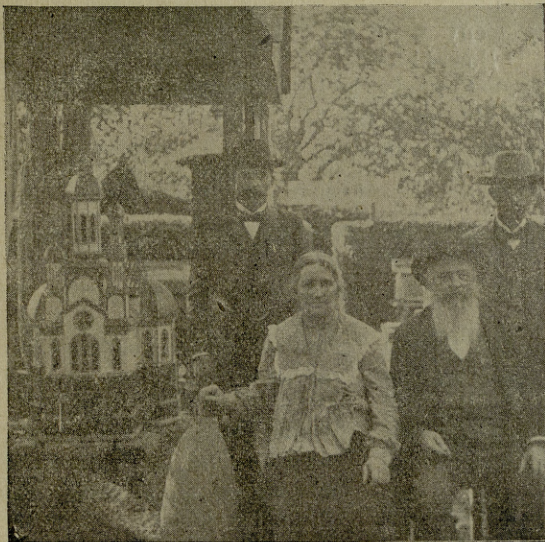
Ричејева справа за прављење вјештачкога саћа

Медени колачи. Фунта меда, четири кашике шећера, пет јаја цијелих разбије се у чинију, дода се томе сок од једнога лимуна и кора се од њега иструже, цимета истуцаног за осам пара, и истуцаног каранфића за двије паре, по фунте ораха, језгра се искрха на крупнија парчад, двије кафене кашике соде бикарбоне и фунта брашна. То се све у чинији добро измуги

и овда се то успе у лим намазан машћу и посут брашном, и метне се да пече. Кад се испече, онда се само кад се хоће да једе, исијече на парчад колико треба. Иначе оставља се у цијелости, да се не би осушило.

Гурабије. То ће тијесто бити познато свакоме, зато пије потребно овдје писати како се прави. **Јов. Живановић.**

Слике са пчелињака Јована Живановића.

1. слика.

Многи се одушевио за пчеларство не само предавањима г. Живановића у Богословији, која је он увек умео зачинити својим здравим хумором, него и лепим успоменама са његова пчелињака. За то, а и што већег и лепшег пчелињака у целом Српству нема, донећемо девет разних слика са његова пчелињака, а по том и са пчелињака других пчелара, који нам буду послали слике.

Слика 1. показује уредника „Српскога Пчелара“ са његовом женом и његова два сина пчелара у другом

делу његова пчелињака покрај кошнице, цркве Раванице, каква је у Србији. У овом су другом делу пчелињака само американке Живановићеве конструкције на броју сто. Остраг у даљини пред трећим делом пчелињака, у којем су американке, где оквири ударају пљоштимице на лето, види се бела табла с натписом: Introite nam et hic deus est (Уђите и овде је Бо:). Сlike је ове са пчелињака Јована Живановића фотографисао наш пријатељ госп. Фрања Хес, директор економске школе у Лунима у Чешкој, које ће у употребити за „Česky Včelář“, који излази у Златном Прагу.

Марко Шаула.

Пред Божић, или како лечници мисле о меду као храни и леку.

„Снећдјю изведе изк раж врагъ Ядмама“.

Ради јела од забрањена плода изгубио је први човек рај, а велики празник рођења Христова, отворио је човеку опет врата, која су била за њега затворена откада „снѣдјю изведе изк раж врагъ Ядмама“.

Па да ли се човек тим многовековним прогонством користио, да ли се опаметио? Да ли се чува данас од јела и пића, која му враг пружа, а која му затварају небо и одводе далеко од неба? Не, никако. И данашњи као и први човек воли оно што је забрањено, што му убија душу, те јој затвара рајске двари, што му пре времена руши тело у гроб и упошљаје имутак његов.

На размишљање овога навео ме је лепа наш народни обичај, који на светли и радосни празник рођења Христова отвара на свима српским кућама врата неправедно изгнанога пријатељу нашега здравља — меду.

Данас ће свака кућа обичаја ради ма за неколико потура купити меда. Док се преко целе године силне хиљаде бацају на шећер, сада ће се нека пара издати и за мед.

Мада шећер има тек онда вредност као храна за наше тело, када га желудачни сокови, нарочита сона киселина претвори у мед, и мада желудац деце и болесника није кадар шећер сварити и растворити у делове, који се могу спојити са нашим телом, ипак ћемо шећер наћи свагда и свуда, а мед у нашим кућама још је реткост. И ако је данас и у нас пошло мало на боље, него што је било пре 20—30 година, што се има захвалити ширењу националног пчеларства у нас, ипак смо још далеко од праве мете и времена, када ће мед као здрава храна и добар лек, заузети у нашим кућама оно место, које му с правом припада и које му је управо од природе намењено.

Али нисмо ми бадава Адамово колено. Као што је он нашао код силних слатких плодова, баш ону воћку, која ће га стати раја, тако и ми поред здраве и лековите хране и посластице меда, који можемо по саразмерно јефтину цену добити, измишљамо и по скупе новпе набављамо разна јела и пића, која нити по својем изгледу годе оку, нити имају као храна вредности за наше тело.

Уместо изврсне хране, коју нам пчела даје, ми тражећи по трговинама за деликатесе свакојака неприродна јела полагамо али сигурно кваримо своје органе за варење, јер како бисмо иначе као модерни људи требали разна лечилишта, где се крпари здравље и дотерују неприродним јелом и пићем осакаћени и упроуашћени желуци.

Заман пчелари хвале и препоручују мед као храну и лек, кад се њиховим речима не поклања довољна пажња да не кажем, не верује им се, јер се узима да хваљењем меда наводе воду на своју воденицу. Па зато нека овај чланак изнесе пред наш свет, шта пишу и како мисле о меду и о његовој вредности као храни и леку стручњаци — лекари.

Др. Ерхардт говорећи о вредности меда као храни каже, да је погрешно што се држи да је она храна вајбоља за човечји организам, која има у себи највише беланчевине. Он каже: истина, беланчевина је

нужна, али не само она, јер ако је у храни има сувише, може да шкоди. Мед прелази одмах у крв и асимилије се са телом нашим, а када пређе, или буде одмах потрошен, или док не настане потреба остане резервисан у мишићима и јетри. Мед ради своје велике множине шећера (80%) врло је добра а уз то јефтина храна, јефтинија него говеђина или млеко.

Практични лечник Авг. Шлиц пише: „мед врло брзо крепи наше тело, јер одмах без инвертовања прелази у крв и ствара гликогу, које има у мишићима, слезини, јетри, крви и другим органима. Зато треба да га једу они, који хоће да се брзо опораве“. — Препоручује мед као добар лек противу бесанице, јер он не крепи само мишиће него и живце, а добро је дошао човејем организму и зато што има у њему и гуме. Даље говори Шлиц: мед је особито добар за тркаче и оне који се пењу на брда а и у немачкој војсци се потврдило, да мед крепи војнике приликом великих и тешких напора. За децу каже, да се за то налазе око кутије са шећером и суда с медом, што то захтева њихов организам, дакле то није као што се мисли навика на траврњање, него потреба и богодани инстинкат, ради којег не треба децу карати.

Др. Дорнблит у књизи „Gesunde Nerven“ препоручује маслац и мед на хлебу као особито здрав доручак.

Др. Бем, специјалиста за деце болести, хвали мед као изврсну храну за слабуњаву децу, јер будући нема у себи гушика прелази одмах у крв, па за то комадић хлеба намазан медом боље прија детету него читаве кутије бишкота, екстракта и разних послastiца.

Др. Бернер санитарски лечник препоручује мед као лек против катара у желуцу, када мори љутина, против болести у устима, грлу и као примесу за антисептичне масти за ране, а као храна много више вреди него шећер, за то особито малој деци треба заслађивати млеко медом.

Медицинс. саветник Др. Крукенберг г. 1891. публиковао је, да треба јести мед особито када влада дифтерија, ангина и друге болести у врату, јер мед у клици угушује те болести и не да им да се развију.

Др. Штајнер истиче исто тако лековитост меда за болести у грлу, плући и желуцу.

Др. Реклам каже за мед да је изврсна храна, која се лако вари и боље храни него ни једна друга храна.

Др. Шаумбург, штабни лекар у Берлину говори, да је после многих покушаја дошао до уверења да шећер, а особито мед ради својег непосредног утецаја на живчани систем у стању је да предупреди умор.

Др. Лајстер каже, да је 6 месеци јео сваки дан с белим хлебом 150—250 грама меда, те се је осећао врло добро, мада је радио тешке послове.

Профес. Кломперер говорећи о храњењу болесника каже: „ми имамо у меду храну, која може сасвим замесити разне препарате од угљених хидрата за храњење. Једна обична кашика којом једемо, има у себи 75 процената колорија, дакле више него једно јаје, па ипак се мед сарамерно врло мало троши!“

Др. Вил познати лекар за болести у желуцу, препоручује онима, који пате од рака у желуцу, да више пута једу меда.

М. Depaire професор у универзитету бруселском у својем предавању које је држао 1897. г. у белгијској краљ. академији за медацину, препоручивао је, да треба од меда правити разна медицинска вина.

Др. Ополцер радо је одређивао за испирање грла мед (*Oxymel simplex*) помешан са жалфијом.

Профес. Bunge каже, да мед најбоље и најприродније освежава и чисти крв. У меду има осим разних соли још и гвожђа. У меду има гвожђа колико и у беломе хлебу, а Др. Ерхардт каже да је за децу и младе девојке мед много бољи, него гвожђе.

Др. М. Јовановић у својој књизи „Народни лекар“ (књ. IV) препоручује мед као лек против глиста код деце. На стр. 15. исте књиге каже: „за предупредити глисте, држим да је мед најбоље средство, јер сам опажао у кућама где је обичај давати деци за ујину меда на хлебу, да деца не пате од глиста или бар не толико, да би морао лекар имати посла с њима“. — У књ. VIII. стр. 51. препоручује да треба давати деци

када леже у богињама „теј од зове или липова цвета заслађен медом, јер ће то пиће да убрза испарење коже, те оспа лакше да избија“.

Др. Лангер, доцент у прашком универзитету за дечје болести, каже о меду: „тршчани шећер не може се асимилovati нашему телу, него га мора желудац растворити у гвожђани и воћни шећер. Мед пак који је састављен из те две врсте шећера, уштеђује желуцу тај посао, а то је особито добро дошло желуцу болесних и слабих људи. Зато мед треба да заузме место као посланица здрава и болесна човека“.

Др. И. Шилинг, ученик славнога Др. Ополцера, у „Дијететским списима“ хвали лековитост меда. Између осталог каже и ово: Мед чини добро свакоме, који га умерено једе. Мед служи и данас као народни лек од камена и болова у бешици и бубрезима, од катара и астме, и с водом помешан служи за испирање уста и грла. Мед помешан са истуцаним белим луком јесте лек од глиста. Ако је кога морила љутина па много употребљавао магнезију те отуда добио камичке у цревима, нека није мед са сирћетом (*oximel simplex*, па ће тих камичака нестати. Црн хлебач намазан маслом и медом најбољи је лек за отварање и т. д.

С. Кнајп, који је познат са својега лечења са хладном водом, исто тако хвали лековитост меда. (Види „Пчеларе. библијотеку“ сvez. III.)

Ово мало пабирака, нека послуже као доказ, да је мед за исти дар небесни, који треба са благодарношћу оберучке прихватити, јер као што видимо, није само здрава храна и пријатна посланица него и добар чувар нашега здравља, па и лек у болестима. Зато ко је пријатељ себи и својима, не сме допустити, да му је мед у кући од Божића до Божића. Кад се може и у најсиромашнијој кући наћи новаца за ракију, дуван и шећер, може се наћи и за мед. Уносећи мед у своје домове, уносимо у њих здравље. Па зато нека је мед као редовна посланица преко целе године, а не само о Божићу на нашим столовима, јер „т-шко ономе, коме је Божић једанпут у години“.

Ђ. Коларовић.

Из пчеларске праксе.

I.

Најпојетичнија грана економска — пчеларење — врло често страдава ради ситнице какве. Кад се човјек одлучи, да поставе пчелар, обично накупи пчеларских књига као хрчак, па дај учи, штудирај. И то је све лијепо, јер стара је ствар, да пракса без теорије не вриједи много. Теорија увађа човјека у пчеларски живот, у праксу. Али са самом теоријом не ће пчелар проићи у живот пчелињи, — ту треба и практичко око. А ако није пчелар проникао у пчелињи живот, нема ни права да се назове пчеларом.

А често бива, особито код почетника, да га, као што сам горе рекао, омете у раду и успјеху ситница каква, па се зачуђен пита: „шта је узрок неуспјеху“? Најмања практичка погрјешка може да му уништи пчелињак. Па зато се дешава, да пчелар и послје десет година неуспјешна пчеларења оставља с болом у души тај лијепо и мили му посао. И обично је да је сваки пчелар једанпут настрадао, престао, па тек кад је по други пут почео пчеларити, иде му рад боље од руке. Зашто? — Јер се првом невољом научио.

И сам сам тако страдавао и страдао. Па сам у том страдању дошао до неких практичких резултата, који ми данас вриједи и тако рећи обезбјеђују ми сигуран успјех. Зато сам накан, да изнесем пред пчеларске другове њеколико практичких савјета и опажања.

Данас ћу изнијети један главни разлог, зашто многи пчелар страда, па и у доброј години.

Наравно, да је први увјет добром, рацијоналном пчеларству честита кошница, здрава матица, јак народ и згодно мјесто. Па ако је уз то још и крај згодан за пчеларење, онда би успјеха морало бити. Но уз све те увјете може ипак пчелар да страда, ако нема увијек у кошници доста меда. Зато је за мене једно од златних зрнаца или правила у пчеларењу и ово: *нека ти је увијек у кошници доста меда.*

Лијена је она народна: празна кухиња — луда ку-

харица. Та се ријеч може јако згодно примијенити и на пчеларење. Пчела је постала од меда; пчела је жив мед. Па што је више меда у кошници, тим је више и пчела, тим је успјешније пчеларење. Кад у кошници нема меда, матица не носи, или носи слабо; рој мора ослабити, а онда од њега никакве вајде.

Ово особито важи за зиму. Пропис је, да се сваком народу остави зимнице просјечно осам килограма. Међутим кад одмјеравамо тијех осам килограма, одмјеравамо их од ока и увијек себично. Па кад отворимо кошницу у фебруару или у почетку марта, обрадујемо се, кад видимо, да је у кошници још доста меда. А кад око половине априла, а народ слаб, меда врло мало. Пчеле троше зими врло мало меда, док год не почну легло јаче хранити. Легло троши мед. Па у којој је кошници доста меда, ту ће легло бити снажно развијено, а гдје је меда мање, тамо се легло развија лијепо, док има меда, а чим је меда нестало, не може бити ни легла, кошница мора трзати натраг. А ако почне трзати натраг у рано прољеће, то је онда критично, јер може ударити најбујнија паша, кошница није кадра ништа.

Зато нека је при узимљавању једно од првих правила: *остави што више меда кошници*, јер тај ти мед није пропао. Што преостане, лако је у прољеће пред снажном пашом истрести. А још у онијем крајевима, гдје нема снажне прољетне паше, него тек касније, у љето, тамо је наопако, ако нема доста меда. Тамо ни осам добро одмјерених килограма није доста.

А то исто правило вриједи и за цијелу пчеларску годину. Наступи снажна паша. Истресаљка ради. Али се не смије никад одузети сав мед, него увијек мора остати роју толико, да има задоста меда бар за мјесец дана или до прве јаче паше. Никад не треба да је народ без два три килограма меда. То је најмање, што смије бити.

Испричаћу на овом мјесту, како сам страдао и за-таманио пчелињак баш у бујној паши. Прије шест година имао сам лијеп пчелињак од 27 кошница, што американки, што берлепшевки, што маторки, што ројева. Прољеће изврсно: меди репица, меди багрен.

Имао сам 10 медараца. Остало су били ројеви и кошнице, што су се ројиле, које сам морао штедјети. Од тијех 10 комада натресем ја већ 140 кг. Ушла у мене нека помама, па само треси, а уживам, како се канте пуне и телалим куд год дођем, како имам меда. Па у тој помами дирнем и ројеве и оне кошнице, што се изројиле. Кад наједанпут паша пресијече. Окиша се неке три недјеље и ја те године сахраним сав свој лијепи пчелињак. И почео сам му пјевати опијело у липовој паши! Те сам године у јесен остао без једне пчеле, кошнице распродао, само сам, знајући себе, оставио истресаљку и алат. Послије трогодишње паузе почнем опет и ове године имам опет 27 комада. Али ове године сам од 12 американки, што сам од њих тресао, затијем од четири роја, који су ми такође у јесен њешто дали и од четири просте, што сам их салитром опио, добио на 300 кг. красног меда. Али сам пазио на истресаљку. Јер истресаљка ми је први пут сахранила пчелињак. Сад су ми кошнице пуне, а кипте народом. И тако сам дошао до овог правила: кад тресеш мед, *треси само сувишак*; треси само одостраг оквира, а напред не дирај, јер је оно кошничин живац! Ако га дирнеш, не помаже ти онда ни Ђерзон, ни Берлепш ни Живановић.

Још је један појав у пчеларском животу, који нас учи, да што више меда остављамо кошници. А то је *бјежање ројева*. Ројеви бјеже скоро само зато, што немају довољно меда. Бјеже за бољом пашом. То су гладнићи. И то обично бива одмах последије ројења, кад престане паша и пред јесен. Из роја апсолутно не смијеш vadити мед, него тек на јесен, ако има и у њима сувашка. А обично бива, кад се рој преко лета лијепо осважио. Ја сам оне моје критичне године тако тресао и из ројева липовац. Преварило ме је, што је заиста било у њима још меда. А зато су ми се касније и разлетјели, па оставили и саће и легло. Профит ми је био сав оно мало меда и њеких 15 кг. чиста воска, кад сам све саће истопио.

Дакле свађам све ово, што сам досад рекао укратко на ово правило: *нека ти је увек у кошници што више меда!*
Осијек. Александар Живановић.

Треба ли у најсиромашнијим крајевима Хрватске његовати пчеларство, може ли успијевати, и ако не успијева, шта би се могло урадити да напређује?

(Наставак).

Кад погледамо на трошак, што се уложи на издржавање стоке, освједочићемо се колики су грдни трошкови и то према издржавању на пр. десет кошница пчела. Ако крма роди и Боже помози, некако се благо исхрани, али ако не роди — што у многим крајевима врло често бива. — натеже се, кубури се и задужи се. А како је код пчела? Уложиш њешто труда — узгредно уз остале домаће послове — да кошнице добро спремиш за зиму, припазиш који пут да их што не узнемирује и ако си то учинио освиће ти на прољеће капитал од двије хиљаде круна, који ће уз најмањи твој труд и у најсиромашнијем крају лијепе Хрватске и при најлошијој пчелињој паши донијети пет посто-така чисте зараде.

Колико би се тијем помогао и унапредио наш сиромашни народ. Па да од прихода својих кошница ништа и не прода, зар то није пчелару доста да му толико пута буде мед за храну и зачину док је здрав, а лијек ако оболи. Искуство нам доказује, да ти сиромашни крајеви поред свих неприлика и недаћа земљишта и климе могу и на најмањи број кошница да не само прехране него и пчелару користи да донесу. Па зар ти крајеви да тако занемаре ту корисну и тим крајевима потребну грану господарства.

Као што се види за те крајеве је пчеларење спасоносно. Кад ето треба да се његује пчеларство и у тијем крајевима запитајмо се, може ли оно ту да се подиже и да напредује. Тијем се прије намеће то питање, јер има крајева таквих, гдје зима за пчеле траје које године од септембра до априла, и оне су упућене највише на оно хране, што им пчелар додијели при узимљавању.

Мосли бисмо рећи, па у таким крајевима није ни чудо што не напредује пчеларство, јер прилике не одговарају уздржавању пчела. Истина и то бисмо могли рећи ту. Али шта бисмо могли рећи за плодну и питому Банију и остале плодније и климом блажије крајеве, кад и у њима видимо занемарену и запуштену ту корисну грану наше привреде. Зар ту не би могло не подизати се, него већ до сад у цвијету раз-витка свога бити пчеларење.

(Наставиће се).

КЊИЖЕВНОСТ.

— У „Раду“ календару за год. 1907. изашао је чланак из пчеларства: „*Инстикат и интелигенција у ичела*“ од Јована Живановића.

— У „Србобрану“ календару за год. 1907. изашли су чланци из пчеларства: 1.) „*Ханеманова решетка*“. 2.) „*Хладно или топло узимљавање кошница?*“ од Јована Живановића.

— Изашао је 1. број „Српског Сокола“, коме је власник и уредник Никола Максимовић, а одговорни уредник Др. Лаза Поповић. Ср. Карловци 1906. Српска манастирска штампарија. — Нека је препоручан овај користан и лијепо уређиван лист свијем и свакоме.

Пабирци.

— Већ с октобарским бројем прошле године ступио је „Српски Пчелар“ у једнаесту годину. Колико је „Српски Пчелар“ одговорио својој задаћи за овијех десет година, то нека суде други. Ми можемо ипак толико рећи, да смо све чинили, да „Српски Пчелар“ одржимо на висини пчеларске науке и свега онога што засијеца у праксу пчеларства. Читаоцима „Српскога Пчелара“ честитамо нову годину са жељом да дочекају и двадесету годину излажења „Српскога Пчелара“, а ове године да потече мед као у Канаану, да се надокнади оно, што смо лањске године изгубили.

— У Задружним се државама американским продуцира годишње 61,196.160 фунти меда.

КО ИМА МЛАДИХ „SORHORA JAPANICA“

нека се јави

== Управи „Српске Пчеларске Задруге“. ==

За све што се тиче администрације од 1. јануара 1903. треба се обраћати на „Српску пчеларску задругу у Руми“. Рукописе, књиге и листове у замену и друго што се тиче уредништва, треба шилати на: Уредништво „СРПСКОГА ПЧЕЛАРА“ у Карловце.

Власник и издавалац Српска Пчеларска задруга у Руми.

Штампа Српске Манастирске Штампарије 1907. — 744.